

Mārkide ſelletaminne.

● Moor tu.

☾ Eſimenne werendel.

● Eāis tu.

☾ Wilmne werendel.

✠ ✠ Hea aadril laſta.

☿ Hea fuppo laſta.

✠ Hea arſtimiffe rohte wōtta.

✠ Hea fūlwada ning iſtutada.

✠ Hea lapfi wōdrutada.

✠ Gedda, miſ wiffallſte peab faſwama.

☾ Hea puid raiuda hone tarwis.

☾ Ah'o tarwis.

p. pārraſt.

p l. pārraſt lounat.

e. l. enne lounat.

p. Pūhha.

32. MUUKSUS. Meeri. Ku.

1 Meeri Pääri	3, 10. e. l.	Kolmas
2 Abel, Seth.	Mita Jeesus!	Jäggo.
3 Enok	Selget	
4 Metusalem	ja	§. 109. Men-
5 Simeon	→ māga	da sai Abraam
6 3 Running P.	kulmat	keik selgeste ette
Jeesus	12	teada; mis tem-
7 1 P. p. 3. R. P.	Ilmat,	ma Sugguudis
8 Errari	pärrast	faga pärrast sed-
9 Peatus	3, 2. p. l.	da piddi sündis
10 Paawli P.	sedda	ma; ägga paljo
11 Eivralm	→	Muga läts mō-
12 Rein	lumme	da; enne kui se
13 Illarius	+	keigees simenne
Pulmad Rana Viinas, Joann. 2.		Hakkatus s. s.
14 2 P. p. 3. R. P.	laid	temma R. ätte
15 Eri	tutse	tulli. Jummal
16 Rishregt	u	kuus jagi ted-
17 Tõnuise P.	4/ 29. p. l.	da; kas ta siiski
18 Akfel	dufed	jummal. Too-
		tussed mõttas
		astuda, kui ta
		ka

Sel Raul on 31 Päwa.

19 Sara	pehmet	ka ühtegi sest
20 Wab. Seb.	...	weel ei näaks;
Pealikkust Kapern. liinast. Joann. 2.		et temma Palk
21 3 P. p. 3. Runn. P.		sedda surem
22 Winsent	→ ja	woiks olla Jum-
23 Eotta	niisket	mala jures. Se-
24 Timoteus	16, 15. p. l.	pärrast dōldak-
25 Paawli Umb.	Ilmat	se: Ja temma
26 Polikarpus	+	uskus Jehowat,
27 Krisostom.	lumme	ja Jehowa ar-
Kristus laewa peäl, Matt. 8		was sedda tem-
28 4 P. p. 3. Runn. P.		male Digussels.
29 Samuël	fad	§. 110. Sa-
30 Abegund	do.	rat temma Rae-
31 Ann	4, 19. p. l.	sel ei olnud mit-
		te ni kindel usk;
		se

12 nel selle ku päwat touseb päike kello 8. ning
 ähhe pole tundi, lähhab alla kello 3 ning ähhe pole
 tundi. Päaw on pilt 7. tundi, ja 6 17 tundi.

FEBRUARIUS, Räänla - Ku.

1 Pirrit	✠ Wäg-
2 Räänla P.	ga
3 Hanna	→ fange

Wima: Mäest. Matt. 20.

4 9 P. e. R. Ülest.	
5 Agata	✠ Kõlm,
6 Eio	päärast
7 Rikart	→ sedda
8 Käperdina	Co, 29. p. l.
9 Salomon	heit.
10 Selastika	✠ liikut

Rühwi: Mehhest, Luk. 8. 4.

11 8 P. e. Krist. Ülest.	
12 Eulalia	ilmat.
13 Penningna	lumme
14 Walentin	→
15 Waustina	→ saddo
16 Juliana	● 6, 28. e. l.
17 Aleksander	→ tuiso

se Neg jäi tem-
mal wägga ig-
gawaks odates.
Temmal olli siis
üks Egiptusse:
Ma ümmarda-
ja, Hagar Wini-
ni; ja Sara üt-
les Abraami
wasto: Et wa-
ta, Jehowa on
mind kinnipan-
nud, et ma last
ei sa; et peida
minno ümmar-
daja jure, ehk
minnule tem-
mast Suggu tul-
leb. Ja Abraam
wõttis omma
Mäese Sara
Sanna kuulda
(9.

Eel Kuul on 28 Päwa.

Kristusf. Kanngatam. Luk. 18, 21.

18 Paast. P.	ja
19 Simon Ap.	
20 Bastla P.	tulega.
21 Euhia P.	
22 Peetri P.	✠ Peäwa-
23 Serenus	→ I, 47. e. l.
24 Maddise P.	paistfed

Kristusse Riisatam. Matt. 4.

25 1 P. Paast.	→
26 Nestor	✠
27 Leander	mat.
28 Justus	●

(9. 33.). Se
jündis kämme
Uastad pärrast
sedda, kui A-
braam olli Ka-
naan: Male
tulnud ellama.
Agga Sara sai
sedda Parto pea
kabbetseda, fest
kui Hagar näg-
gi, et ta kaima
peäle olli sanud,
siis olli ta Em-
mand

16 nel selle ku päwal touseb päike kello 7. lähkääb
alla kello 5. päaw on 10, 6 agga 14 tundi pikk,

MARTIUS.

Paasto - Ku.

1 Albinus	+	mand wägga
2 Medea	Kange	alw temma Me-
3 Eers	tuul,	lest.
Kananæa Raesest, Matt. 15.		
4 2 P. Paastus	selged	• J. III. Sa-
5 Janus		ra Meel sai pah-
6 Kottwrid	Kulmat	haks se peäle, ja
7 Perpetua	✱	kaebas sedda A-
8 Ciprian	✱	braamile; A-
9 Pööril Pääw.	ilmat.	braam ütles:
10 M. Feus	8, 52. e. l.	So Ummarda-
Sest kes kurratist waawat. Pul. 11.		
11 3 P. Paast.	Geggane	ja on sinna Kae
12 Kretor.	+ niisk	all, te temmaga,
13 Ernestus	✱	mis so Melest
14 Safarias	wihma-	hea on. Siis
15 Longinus	✱ ga.	Sara andis
16 Kert	Kül-	temmale Hir-
17 Truto	5, 44. p. l.	mo, ja Hagar
		pöggene tem-
		ma jurest ärra.
		Algga Jehowa
		Ingelleidis ted-
		da

Sel Kuul on 31 Päwa.

1000 Mehhe södtmissesi, Joann. 6.	da übbe Wee-
18 4 P. Paast.	mat
19 Gabriel	
20 Matrona	✱
21 Pent	ööd
22 Ramael	✱
23 Eliis	selge
24 Kasimir	D 9, 33. e. l.
Jesus kirowidega wissat. Joann. 8.	
25 5 P. Paast. Paast. M. p.	
26 Emanuel	päwa-
27 Rustaw	de-
28 Rideon	✱
29 Rido	ga.
30 Adonias	✱
31 Deslaus	9, 55. p. l.
da übbe Wee-	
Hallika jurest,	
mis Kõrbes, ja	
ütles temmale:	
Minne taggasi	
onima Emman-	
da jure, ja al-	
landa enast tem-	
ma Kae alla.	
Ka kulutas se	
Ingel ja ütles:	
Sa pead übbe	
poia Ilmale to-	
ma, ja pead tem-	
male Minni	
pannema Is-	
mael, sest Jeho-	
wa on so willet-	
sust	

ionel selle ku päwal tõuseb päike kello 6 ja kuu
alla kello 6 päaw on 12 ja 612. kundi pirk.

27 323 S. Jürel. ehf Mahlo. Ku.

Kristusse sisseõitmisf. Matt. 21.		suft kuuand.
1 6 P. Paastus	Karjal. P.	Hagar tuli sirs
2 Teodorus	Lummi	taggasi, ja tõi
3 Berdinand	faddo	Abraamile po-
4 Ambros	wihmaga	ja Ilmale, ja
5 Suur Melia P.	segga-	temma Ninni
6 Suur Rede P.	tud.	pandi Ismael.
7 Aron	* Euul-	Kahheksaküm-
Kristusse illestõusmisf. Mark. 16.		mend ja kuus
8 Essim. P.	sed	Alastad olli A-
9 Teine P.	(2, 33. e.l.)	braam wanna,
10 Kolmas P.	ja	kui Hagar Is-
11 Leo	* wahhel	maeli Ilmale
12 Julius	nisket	tõi.
13 Serwastus	* ilmat.	6. 112. Se
14 Künni P.	Pär-	järrel läks jälle
Ninni pandud uksist, Joann. 20, 19.		paljo Mega mõ-
15 1 P. p. illest. P.		da, hopis kolm-
16 Rudolfw	(2, 43 e.l.)	t ei siskümmend
17 Hans	* rast	Alastad, senni
		kui Abraam olli
		ühheksakümend
		ja ühheksa Alas-
		tad

Sel Kuul on 30 Päwa.

18 Valerian	sedda	tab wanna, siis
19 Timon	* sel-	Jehowa näitis
20 Adolarius		ennast jälle A-
21 Korisius	* get	braamile ja ük-
Heast Karjatsfest, Joann. 10.		les: Minna ol-
22 2 P. p. III. P.	6 8 p. l.	len se keigewäg-
23 Jüri P.	tupl-	gewam Jum-
24 Albert	sed	mal, kõi minno
25 Linno + P.	*	Palte ees, ja ol-
26 Etsekias	Päwat	te täieste wag-
27 Rudolfw	Kilmat	ga. Ja ma tah-
28 Klaus	* Död.	han omma Seä-
Ürrikesse aia pärrast, Joann. 16.		dust ennese ja
29 3 P. p. illest. P.		sinno wahhele
30 Reinmund	(1, 40. p.l.)	tebha, ja sind ü-
		pris wägga sig-
		gitada —, ja
		sa

kuul selle ku päwat touseb pätkil pole tundi pär-
 rast kello 4 ning lähkäs alla, pool tundi pärrast kel-
 lo 7. Pääw on pikk 15 ja ö 9 tundi.

MÄJUS. Mäio - ehk Leht - Ku.

1	Wolbri Päär	Muist	ja pead hulga
2	Eule Risti P.	uddu	Rahwa Issaks
3	+ Leidminne	x sed	sama, ja ma tah-
4	Kottard	ja	han sulle wägga
5	Eufanna	willud	pälio Suggu ja-
Kristusf. ärraminneiss. Joann. 16			ta, ja find Rah-
6	4 P. p. R. Uleest. P.		waks tehha, ja
7	Dom silla	ilmat	Kunningad pea-
8	Janislaus	C 4, 22. p. l.	wad sinnust wäl-
9	Job	+ Päärast	ja tullemä. A-
10	Varnabas	sedda	braam heitis
11	Wiktori	sojemad	seäl jures omma
12	Kert	pawad	Silmili mahha,
D'gest pallumissest. Joann. 16, 23.			ja panni tähhe-
13	5 P. p. Uleest. P.		le, mis Jum-
14	Sabina	☉ fange	mal rakis.
15	Sohwi	☉ 10, 19 e. l.	6. 113. Ceäl
16	Jodokus	tuul	seadis Jummal
17	Suur Risti P.		ka sedda Um-
18	Nikander		berleikamisfe-
			Seadust ehk Sa-
			kramenti; nen-
			da

Sel Kuul on 31 Päwa.

19	Potensia	18 felget	da ütles Jum-
Rõmüstajast. Joann. 15, 26.			mal Abrahamile:
20	5 P. p. Uleest. P.		ja sinna pead
21	Desiderius	ilmat	mo Seadust pid-
22	Emilia	D 4, 11. e. l.	dama, sinna ja
23	Eduard		sinno Suggu
24	Pendiks	sojat	päärast find, om-
25	Kristiana	x	ma Põlwedes.
26	Ester	pawad	Ja se on minno
Pühast Waimust. Joann. 14, 23.			Seadus, mis
27	Pühhi	wih-	teie peate pidda-
28	Pühha		ma, minno wah-
29	Pühha	maga.	hel ja teie ja so
30	Petronella	☉ 5, 25. e. l.	Suggu wahhel
31	Wifand	☉	päärast find; —
			teie peate omma
			Seetnahha. Lih-
			ha

8mal selle ku päwal touseb päle pole tundi
päärast kello 3. ning lähhab alla pole tundi pärrast
kello 8. pääm ou pitk 17. 8 agga 7 tundi.

1 Kotikal	Müris-	ha ärraleikama,
2 Hiskia	+ ta-	ja se peab Seä-
Jesús ja Mikodemus, Joann. 3.		
3 3 aino J. Püh	minne;	duusse Lähheks
4 Eiso	felle	ollemä minno ja
5 Poninwasius		teie mahhet; Jg-
6 Artemisius	järrel	gaüht kahheksa-
7 Lutresia	C 2, 18. e. l.	Päwast Poeg-
8 Medardus	willut	last peab teil
9 Pertram	ilmat	ämberleikata-
Mikkast Mehhest. Luk 16.		
10 1 P. p. 3. a. J. P. Vitt. P.		ma, teik, kes ial
11 Blawius	Wihm.	Meeste - Rah-
12 Basilides	Waised	was on teie Pöl-
13 Tobias	5, p. l.	wedes, olgo se
14 Mall	felget	Perres - sändi-
15 Witus		nud, ehk mis
16 Justina	ning	Rahha pärrast
Surest Ohto - poma - aiast, Luk. 14, 16.		
17 2 P. p. 3. aino J. m. P.		ostetud feige
		wobra Rahwa
		Räest, mis fin-
		no Suggust ei
		olle. Minno
		Seäduš - tühjaks
		teinud.

18 Mikander	fojad	ges ollema ig-
19 Kewasius	Ilmat	gawessetks Mär-
20 Abgarus	4, 25. p. l.	giks ehk Seä-
21 Rael	Palla-	dussetks. Ja
22 Ahkasiuſ	wad	se Meeste - Rah-
23 Pasillus	pawad	was, felle Cest-
Kaddanut Lambast, Luk. 15, 1.		
24 3 P. p. 3 a J. P. Jani P.		ja ärraleikatud,
25 Kristiana	fange	felle hing peab
26 Jeremias	Müris-	sama ärrakau-
27 Ladislaus	tamis-	tud omma Rah-
28 Josua	8, 24. e. l.	wa seast, sest et
29 Peet. Paaw.	sega.	ta on minno
30 Judit		Seäduš - tühjaks

ionel selle Ku Päwal touseb päile 2. werendel
pärrast kello 2. ning lähhab alla, üks werendel pär-
rast kello 9. Päaw on pilt 18 ning üks pool tundi.
S. on 1 ning üks pool tundi.

Olge armolissed, Luk. 6, 36.

1	4 P. p. 3. a. J. P.	
2	Heine Mar. P.	Pilwe'ed
3	Kornelius	niisket
4	Ulrik	Ilmat,
5	Anselm	nende
6	Hektor	C. 22. e. l.
7	Demetrius	järrel

Rohkest Kalla sagist, Luk. 5, 1.

8	5 P. p. 3. a. J. P.	
9	Kilian	wägga
10	Israel	sojat
11	Eleonora	selged
12	Hindrik	ja
13	Marrette P.	O 49. e. l.
14	Donawent	kuiwad

Wariseride Sigusfest, Matt. 5.

15	6 P. p. 3. a. J. P. Ab. Sag.	
16	Mu'ust	Päwad
17	Mietius	

§. 114. Weel
 ütles Jummal
 Abraami was-
 to: So Raene
 Sara tahhan
 ma õnnistada,
 ja temmast sulle
 ka Poia anda,
 ja tahhan tedda
 õnnistada, ja
 ta peab sureks.
 Rahwaks jama,
 RahwaKunnin-
 gad peawad
 temmast sündi-
 ma. Siin A-
 braami list tah-
 tis jo lõppeda,
 nenda et õldak-
 se: Siis heitis
 Abraam omma
 silmili jalle
 mah.

18	Rehina	Poudo
19	Kuwina	ja
20	Ellias.	D 7. 14 e. l.
21	Daniel	walksid

4000 Wehhe sõdmisf. Mark. 8.

22	7 P. p. 3. a. J. P.	
23	Karoline	
24	Kirsti	sojat
25	Jakobi P.	
26	Anno	Ilmat
27	Marta	
28	Peatir	uddused

Walle Prohwetibest, Matt. 7, 15.

29	P. p. 3. a. R. P. Olowi P.	
30	Abdon	
31	Ketmann	Õed.

mahha ja nae-
 ris, ja ütles om-
 mas Sudda-
 mes: Kas peab
 Mulle, kes ma
 liggimast sa-
 da: Nlastane ol-
 len, Laps sündi-
 ma? ja kas
 peab Sara, kes
 ühheksakümne
 Nlastane on,
 Lapse Ilmale to-
 ma?

§. 115. A-
 braam armas-
 tas wägga Is-
 maeli

14 nel selle ku päwal touseb päile 3 werendel
 pärrast kello 4 ning lähhab alla werendel pärrast
 kello 7. päaw on pilt 14 ning üks pool. õ aaga 9
 ing üks pool tundi

AUGUSTUS.

Leifusse. Ku

1	Peetri Wang.	Rui-	maeli, ja sest
2	Annibal	wad,	tulli se, et ta
3	Eleasar	pallawad	näid jo Rahhul
4	Judas	K 3, 13 p. l.	olleks olund, kui
Illekohtsest Maja. Widdaj. Luk. 16.			Jummal ka üh-
5	9 P. p. 3. a. J. P.		tegi muud Poe-
6	Eugenius		ga temmale en-
7	Donatus	Pawad,	nam polleks aä-
8	Siriasus	* Mürris-	nud. Sepärrast
9	Romanus	tamisfe-	litles ta Jum-
10	Lauritse P.	ja	mala wasto ja
11	Herm	● 9, 40. e. l.	pallus: Oh! et
Jerusalemma ärrarikmiss. Luk. 19.			Jsmael sinno et
12	10 P. p. 3. a. J. P.		te jääks ellama!
13	Eusebius	— Rah-	Jummal kinni-
14	Ello	hega	tas temma nõd-
15	Ruffi. Mar.	* on	ra üsko, ja üt-
16	Isak	— lota.	les: Ldest so
17	Onesimus	— Tuul-	Raene Sara
18	Leno	* sed	peab sulle Poja
			Ilmale toma,
			ja sa pead tem-
			ma Nimmi pan-
			nema

Sel Kuul on 31 Päwa.

Wariserist ja Lölnerist, Luk. 18.		nema Isaaq; ja
19	11 P. p. 3. a. J. P.	ma tahhan om-
20	Rut	(46. e. l.)
21	Wilibert	● willud
22	Sakus	— ja
23	Barsabas	wahhel
24	Pertti Pääm.	uddused
25	Ludwig	Ilmat
Kurdist ja Keletumast, Mark. 7.		6. 116. Weel
26	12 P. p. 3. a. J. P.	ütles Jummal:
27	Perent	* 23. e. l.
28	Alfustia	* nende
29	Joan. Hul.	järrel
30	Benjamin	soiad
31	Nebekka	Pawad
		hinnis

14nel selle ku päwal tõi se päike 3. werendel
pärrast kello 4 ning läbbas aä, werendel pärrast
kello 7. päaw on püü 14. ning üks pool, 8 agga
9. ning üks pool tundi.

SEPTEMBER. Siggise, ehf Mihkli: Ku.

1	Ekidius		Soe	õnnistanud, ja
	Preestrist ja Lewiist, Luf. 16.			tahhan temma-
2	13 P. p. 3. a. J. P.			le Euggu sata
3	Reinard		C 8, 51. p. l.	ja sedda õpris
4	Moses		... ja	wägga figgita-
5	Mangrus		uddune	da: kaks teist:
6	Kai		L Daem	hõnend Wärs-
7	Negina		pilwes:	tud peab ta sün-
8	Mar. Sind.		wihm,	nitama, ja ma
	Rühneste Piddalitõbbis, Luf. 17.			tahhan tedda su-
9	14 P. p. 3. a. J. P.			reks Rahwaks
10	Eobald		✠ (57 e l	tehha Uggä om-
11	Cyrus		wägga	ma Seadust tah-
12	Abdi P.		fange	han ma kindlas-
13	Amatus		✠ tulega	te sedda Izaaki-
14	† Alendäm.		... selle	ga, sedda Ca-
15	Nikodemus		järrel	ra sulle peab J-
	Mammionast, Matt. 6, 24.			male toma seä-
16	15 P. pärr. 3. a. J. Pab.			tud Aljal tulle-
17	Titus		3. 33 p. l.	wal Nastal. Ja
				Jummal lõppes
				temmaga räst-
				mafi, ja läks
				ülles

Sel Kuul on 30 Päwa

18	Berner		selge	ülles Abraami
19	Wauustus		ja	jurest ärra.
20	Tõnnis		✠ willo	
21	Mar. P.		...	6. 117. Ja
22	Morits		3lm	Abraam wõttis
	Raini Piina surmast, Luf. 7.			onima Poja Is-
23	16 P. p. 3. a. J. P.			maeli, ja keik
24	Kleomas		L fül.	need, kes tem-
25	Harald		● 9, 42. e. l.	ma perres ollid
26	Abolw		ma	shindinud, ja
27	Terel		Döder	keik, mis tem-
28	Wentzel		...	ma Rahha pär-
29	Mihkli P.		ga.	rast ollid õste-
	Wee: tõbbisest, Luf. 14.			tud, keik Mees-
30	17 P. pärr. 3. a. J. P.			te: Rahwast A-
				braami Perre:
				Rahwa seast, ja
				lei-

12 nel selle ku päwal touseb päike kello 6. ning lähhäb alla kello 6. päaw on pirk 12. ning 6 ta 12. tundi.

OKTOBER Wina-ehf Roja. Ku.

1 Wolmer	Monni	leikas nende
2 Jairus	C 3, 33. e.l.	Cefinahha; Eih-
3 Wolrat	— sel-	ha umbert ärra,
4 Brants	— gede	nenda kui Jum-
5 Wides	— Alma-	mal temmale ol-
6 Amalia	— de	ti rākinud, ja
Suremaſt Rāsfuſt, Matt. 22.		diete ſelfammal
7 18 P. p. 3. a. J. P.	—	Pāwal teggi W-
8 Tionifiuſ	— järrel	braam ſedda.
9 Tomania	● 11, 6 e.l	Temma iſſe olli
10 Burkart	— on	ühheſſakūmend
11 Angeiuſ	— niſſſed	ja ühheſſa Maſ-
12 Mai	— udduſed	ſad wanna, kui
13 Teretia	— roppud	temmale ſedda
Almatud Inuimeſſeſt, Matt. 9, 1.		rehti, ja Je-
14 19 P. p. 3. a. J. P.	—	ma el temma
15 Heddo	— tule-	Weg olli kolm-
16 Kalluſ	— ja	te iſſſakūmend
17 Olop	— 3, 33. p.	Maſſad wanna.
18 Eulaſ	—	

Sel Kuul on 31 Pärwa.

19 Eutſiuſ	● lumme-	howa enna ſi
20 Wendelin	— ſaoga	temmale uoſte,
Pulma Rīdeſt, Matt. 22, 1.		ja ſakſ pūhhad
21 20 P. p. 3. a. J. P.	—	Inglid temma-
22 Sewerin	— ſeggatud	ga, ja Eulutaſ
23 Salome	— Ilmad	Abraamile, et
24 Wlorentin	● 8, 34. p. l.	Caral, temma
25 Kriſtian	— monne	Ma eſel, ühhe
26 Amanduſ	— kül-	Maſta pārraſt
27 Wilip	— ma	tōeſte piddi
Sunninga Mehhe. Poiatſt, Joan. 4.		Poeg ollema;
28 21 P. p. 3. a. J. P.	—	miſ peale ſiſ
29 Uſſalon	— Dōdega	Caral iſſeenne-
30 Joſawat	— lota.	ſeſ naeris ja
31 Wolrogang	C 11, 48. e.l.	ſedda ei tahtnud
		uſkuda. Ce-
		ſamma Maſſe-
		minne on ſiſ
		Ma-

16nel ſelle ku pāwal touſeb pāike pole tundi
pārraſt kello 7. ning lähhāb alla pole tundi pārraſt
kello 5. pāāto on pſſel 9. ſ 15. tundi.

NOVEMBER

Talwe. Ku.

1 Pühade P.	Koospud	Matheus jo en
2 Hinge Pääw	wihma	ne sedda nim
3 Kottelieb		metud (S. 88.
Kawwalast Sullafest, Matt. 18.		89.); fest se ol
4 22 P. p. 3. a. J. P		li siis, kui Jum
5 Käsper	ja	mal Abraamile
6 Valtser	lumme	tahtis ette tea
7 Klaudius	saoga	da anda, mis
8 Belis	4 20. e. l	temma omma
9 Teodora	sege	plühha Nou jär
10 Marr Lutt.	gatud	rel S. dom a
Koospud, Matt. 22, 13.		linna, ja seält
11 23 P. p. 3. a. J. P. M. P. i. f.		hamb. kaudo
12 Arkadius	Ilmad.	linnadega pidi
13 Predrik	Kül	teggema, In
14 Leopold	me	nimeste kurja
15 Atanasius	mad	teggude pär
16 Alwäus	9 23. e. l.	rast, kes nenda
17 Jonas	felged	linnade sees el
		lasid (S. 90.).
		S. 119. Men
		delinnade Arra
		fau

Sel Kuul on 30 Päwa.

Sairi thitrest. Matt. 9.		fautamisse jär
18 24 P. p. 3. a. P.		rel, läks siis A
19 Elisbet	→ Pā	braam Kanaa
20 Amos	* mad,	ni Maalt ärra,
21 Mar. Ohw.	+ wahhel	Wiistide. Mah
22 Cesilia	fulla,	wa Male (kui
23 Klement	7, e. l.	õddud on S.
24 Jostias	wahhel	103.), ja ellas
Wiimfest Rohhust, Matt. 25.		kui Bodras, Ke
25 25 P. p. 3. a. J. P.		raris. Siin tul
26 Konrad	kül,	li nühid se Loo
27 Isai	* fange	tus temma Rät
28 Künster	tulega.	te, et Jehowa
29 Ewert		teggi Sarale,
30 Andrese P.	11, 41. e. l.	nenda, kui ta
		olli rāfinud (S.
		89.

9mal selle ku päwal touseb päike pole tundi
pärast kello 8. ning läbbab alla pole tundi pär
rast kello 3. päaw on pilt 7. õagga 17. tundi.

DECEMBER. Joulo - Ku.

1 Arend	Gelged	89. 116.); tem-
Kristusse kisse-õitmiss. Matt. 21.		ma sai Kaima
2 1 Kr. Tull. P.	kaunis	peäle, ja tõi A-
3 Parbo		braamile Poja
4 Agaton	kõlmad	õlmale temma
5 Wolber		wanka Ea-sees,
6 Niggolas	õimat.	selsammal seä-
7 Agata	✱	tud õjal, mis
8 Mar. Sam.	✱ 11, e. l.	Gummal Abra-
Lähhed enne wimisi Pawa, Luk. 21.		amiga olli rāfi-
9 2 Kr. Tull. P.		nud. Ja A-
10 Lühhem P.	Lumme-	braam panni
11 Elso		õina Poja Dim-
12 Otrilla	saddo	mi Izaak. Lāis
13 Eutia	✱	sadda Aastad
14 Nikasius	✱ ja	olli Abraam
15 Johanna	kõlm,	wanna, kui tem-
Joannes Wangitornis, Matt. 11.		ma Poeg Izaak
16 3 Kr. Tull. P.	o, 37 e. l.	temmale sūn-
17 Albina		dis. Kahheffa-
		pāwane olli se
		Laps, kui ta sai
		āmberleikatud,
		nem-

Gel Kuul on 31 Pawa.

18 Kristom	uddused	nenda kui Jum-
19 Lott	ja	mal Abraamile
20 Abraam	rāsse-	olli kāsnuud; ja
21 Toma P.	✱ Dad	se Laps kāsvis
22 Peata	✱ 7, 29. e. l.	ja wõdrutati är-
Joannesse Lunnistusfest, Joan. 1.		ra, ja Abraam
23 4 Kr. Tull. P.	Pāwad	teggi sared Jo-
24 Abo	✱	dud sel Pāwal,
25 Joulo	lõppe-	kui Izaakit är-
26 Teine P.	tawad	rawõdrutati.
27 Kolmas P.	sedda	
28 Guta L. P.		§. 120. Mäud
29 Noa	✱ 2, 17. p. l.	Abraam arwas
Gest immet's pannemisfest, Luk. 2.		õise jo keik en-
30 P. p. Joulo.	austa.	nese Kāes olle-
31 Silvester	✱	wad, et Jum-
		mal se Poja
		temmale olli an-
		nud.

ionel selle ku pāwal touseb pāite werendel
pārrast kello 9. ja lähhā alla 3. werendel pārrast
kello 2. pāaw on pīt 5. ja üts pool tundi, õ agga
18. ja üts pool tundi,

Meile, kes himmustawad Paede labale tulla, an-
takse teada, et Paede linnas kolm korda aastas lata
petakse: 1) 3 mal Rühnla ku päwal, ehk päwa pär-
rasi Rühnla päwa; 2) 25 mal Jani ku päwal, ehk
päwa pärrast Jani päwa, ja 3) 21 sel Mihkli
ku päwal, ehk Waddisse päwal.

Päwa- ja Ku Warjutamisest.

Sel Aastal saab Pääw kaksford ja Ku üksford
warjutud. Esimist Päwa-warjutamist on meie
paikus kolme teistkümnemat Jani ku päwal näha.

Selle Hakkatus on pärrast Lounat, kui Kell
kolm werendel kae peäl on: pole Lundi pärrast
sedda on se pimmedus keigesurem, ja kello pool
seitse ta lõppeb. Pääw saab liggi kahhe Lõu-
laini warjutud.

Teine Päwa Warjutamine on kahheksamat
Joulo ku päwal agga meie ei sa sedda mitte näha.

Selle Ku Warjutamisse Hakkatusi ükspäinis,
sane meie näha, kui ku wähe pärrast kello Kuus
alla lähäb, ja se on Talwe ku kolmandamal Pä-
wal kolmekümmeend.

nud; agga üks wägga fange Riuarus
oli weel ees, misga Jummal temma

Usto

Usto tahtis kiusada. Kui Izaak io mon-
ned Aastad wanna olli, siis Jummal
hüdis Abraami Taewast, ja ütles: Et
wõtta sinna Poega, kes sinno ainus
laps, ja kedda sa armastad, Isaaki;
ja minne temmaga Moria: Male, ja oh-
werda tedda seal Põlletamis- e. Ohwriks
ühhe nende Meggede peäl, mis ma sulle
tahhan öelda. Ja Abraam tousis war-
ra homiko ülles, ja panni sinna Cesti
Saddulasse, ja lõhtus Põlletamisse.
Ohwri: Puud, ja wõttis kotte ja liks
senna Panga pole, mis Jummal tem-
male oli ütelnud.

S. 121. Kolmandamal Päwal siis näg-
gi Abraam sedda Panka laugelt, ja üt-
les sinna Sullastele, nemmad pidd
se Cestiga senna iama, ja temma tah-
haks sinna Poega emale minna, Ju-
malale ohwerdama. Ja Abraam wõt-
tis Põlletamis- e. Ohwri: Puud, ja pan-
ni

ni neid omma Poia Isaaki Selga, ja
wõttis ennese Kätte, Tuld ja Nugga; ja
need mollemad läksid nenda ühtlase. Kui
sure Süddame, Kurwasiussega siin A-
braam läks, woib iggaüks arvata; ag-
ga temma üst ja Lotus Jummal peäle
jõi siiski kindlaks. Sepärrast, kui Isaak
temmalt küsis ja ütles: Mo Iisa! wa-
ta siin on Tuld ja Puid, agga kus on se
Tall Põlletamisse, Ohwriks? siis A-
braam ütles: Küllab Jummal kutsus
ehk watab ennesele ühhe Talle Põlletamis-
se, Ohwriks, mo Poeg!

§. 122. Ja nemmad tullid seina Pal-
ka, mis Jummal temmale olli nimme-
tand, ja Abraam teggi seina ühhe Alta-
ri, ja seadis need Puud walmis, ja sid-
dus omma Poia Isaaki kinni, ja panni
tedda Altari peäle nende Pude peäle, ja
wõttis jo Nugga, et ta piddi omma Po-
ia

ia ärratapma. Agga siis Jehowa In-
gel hüdus temmale Taewast: Abraam,
Abraam! ärra pista omma kät se Poisi
külge, ja ärra te temmale niidagi, sest
nüüd tean minna, et sa Jummalat kar-
dad, ja et sa omma alnust Poega ei olle
muste mitte ärrakeelnud. Ja Abraam
tõttis ommad Silmad ülles, ja näggi,
et üks Jäär olli temma tagga omma
Sarnedega kinni Näggadiklus, ja A-
braam läks ja wõttis se Jära ja ohwer-
das sedda Põlletamisse. Ohwriks om-
ma Poia üssemel.

§. 123. Miksepärrast piddi Jummal
nüüd Abraami ni raskesti kiusama? Ei
mitte sepärrast, et Jummalale temma
Süddame-mõtted teada saaksid, sest
Jummal teadis sedda keik ette ärra (S.
90 91.); waid Abraam piddi isse sest
tunda sama, et temma olleks walmis
keik

Keik teggema ja kannatama, mis Jummal temma peäle panneks. Ja ühtlase ollid need keik selged Ettetähhendamisest neist Asjadest, mis kaua pärast sedda sellega piddid sündima, kes Taewast Innimestele Onnisteggiaks olli tootud.

§. 124. Se Assi siis esite, et Abraam omma ainust Poega Isaaki piddi Jummalale ohwerdama, tähendas sedda, et se suur Jummal ehk taewane Issa nenda wõttaks Ma. ilma armastada, et temma omma ennese aino sündinud Poialegi Armo ei annaks, waid tedda meie keikide eest wõttaks ärraanda ja lasta ärrasurmata, Leppitamisse. Ohwriks Innimeste Pattude pärast (§. 43.). Teiseks, et Abraam need Põletamisse. Ohwri-Puud panni omma Poia Isaaki Selga, se tähendas sedda ette, et nenda Jummal Poeg Jesus, meie Onnisteggia

teggia saaks pandud isse omma Kristi Puud kandma, kus Rulges temma piddi surema.

§. 125. Kolmandeks ka need Päämad, ehk se Aeg, mis Abraamil seina miinnes Tee peäl ärrakullus, tähendas sedda Aega, kui kaua meie Onnisteggia piddi surnud ollema: Kolmandel Päämal sai Abraam weel seina Paika (§. 121.), mis Jummal temmale olli nimmerand, ja nikaia olli temma Poeg Isaak ni hästi kui surnud jo arwata, temma Melest; nenda piddi Kolmandama Päämani se, kes Innimeste Onnisteggia, tõeste surnud ja Haua sees ollema. Neljandaks olli ka Moria-Meggi (§. 120.) liggi kül Kolkata-Mäe jures, kus peäl meie Onnisteggia Jesus Kristus pärast sedda sai Kristi lödud ja ärrasurmatud. Keik se peab meid õppetama mõistma, et

Jummal omma sure Teggude jures üh-
tegi ilmaaego ei te egga sea.

§. 126. Kui se Ohwerdaminne möda
sai (§. 122.), siis Issanda Ingel hüdis
Abraamile teist korda Taewast: Ma ol-
len ennese jures wandunud, ütles Jeho-
wa! Sepärrast et sa sedda Asja olled
teinud, ja ei olle omma ainust Poegagi
minnule mitte ärrakeelnud, siis tahhan
ma sind tõeste õnnistada, ja so Suggu
wägga paljo tehha, nenda kui Taewa-
Tähhed, ja kui Siim, mis Merre äres, ja so
Suggu peab omma Waenlaste Wärra-
wad (ehk nende kindlad Sünad) pärrima.

§. 127. Keik se sai Alega möda tõeks,
nenda kui Jummal Abraamile sedda ette
rakis, sest et ükski Rahwas Ma ilma
peäl ni wägga ei olle figginud, egga ni
usfinaste sureks Rahwaks sanud, kui se-
samma Abraami Sugguwõssa temma
ainsast Poigast Isaacist; sest Issmaeli Lap-
sed

sed ja Sugguwõssa ei tulnud mitte nen-
de sekka armata, nenda kui Jummal is-
se Abraamile olli ütelnud (§. 116.).

§ 128. Issmaeli ei sallitud ka kaua en-
nam Abraami Waias, kui Sara isse
olli Poja sanud: se sündis siis jo, kui
Isaak sai ärrawõdrutud, (§. 119.), et
Sara näggi Issmaeli sedda Asja naer-
wad, et Abraamil ja Saral ni suur
Rõõm olli sest Papsfest, mis nemmad om-
ma wanna Ea sees olli sanud. Sara
Meel sai wägga pahhaks se peäle ja üt-
les Abraamile: Uja se Ümmardaja ja
temma Poeg ärra, sest selle Ümmarda-
ja Poeg ei pea mitte minno Poja Issa-
kiga pärrima. Se Sanna kurnastas
Abraami wägga, sest et Issmael ka tem-
ma Poeg olli, ja temma tedda armas-
tas. Agga Jummal ütles Abraamile,
ta pididi nüüd agga selle Asja sees wõt-
ma Sara Sanna kuulda, sest et Issa-
k

Eist temma suggu piddi nimmetud sama.

§. 129. Abraami Rõmuks tootas Jummal ka ja ütles: Ma tahhan ka se ümmardaja Poega ühheks isse - Rahwaks tehha, sest et ta sinno Suggu on. Siis satis Abraam teisel Pawal tedda ärra temma Emma Hagariga, ja Jummal murretses Jõmaeli eest, ja laskis tedda üleskaswada; ta ellas omma Enimaga Varant Rõrbes ja sai Ammo - Lastjaks, ja ta Emma wõttis temmale Naese Egiptusse Maast.

§. 130. Pärast sedda Ohwerdamist Moria - Mäe peäl (§. 122.) andis Jummal Abraamile heäd rahholist Ellamist kauda Aego: ta ellas Wi isti - Rahwa Ma - Rajal (§. 119.) wasto Kanaani - Maad; seina olli ta ennast kauniste hästi asfutanud ellama, nenda et ta olli Wee - Kaewud ennesele kaewanud ja Puid istutanud, ja fulutas Jehowa, selle ig-

gawesse Jummalala Nimme. Sesamma Paik nimmetati Beetsabaks.

§. 131. Selle järrel joudis se Aeg et Sara Ello - Aastad täis said. Sadda faksfummend ja seitse Aastad olli ta elanud, kui ta ärrasurri Hebroni - Liina Kanaani - Male. Abraam piddi tedda matma, agga ni paljo Parris - Maad ei olnud temmal, et ta omma Surnule olleks rahholist Hingamisse - Paika seadnud, et kül keik Kanaani - Ma üksford temma Sugguwõssa pärralt piddi olla ma Jummalala Tootust möda (§. 106.). Abraam läks sepärast Hetti - Rahwa juure, kelle pärralt se Loune - poolt Ots seft Kanaani - Maast olli, ja rakis Hetti - Rahwa Wannematte ees ja ütles: Minna ollen wooras ja Majalinne teie jures, andke mulle Parris Handa ennest Maast, et ma omma Surnud mattan omma Silma eest ärra!

S. 132. Hetti-Rahwas ollid näimud
Abraami waggad ja head Ello-Wisid,
ja et ta sedda tõssist Taewa-Jummalat
auustas, sepärast arwasid nemmad
sedda ennestele Häbbiks, temma Käest
Makso ühhe nisugguse Ma-Tükikesse
eest wõtta, ja ütlesid: Kule meid Iss-
sand! sinna olled üks Jummal Würost
meie seas; matta omma Surnud meie
keigeparrema Hauda; ükski meie seast
ei kela mitte omma Hauda sinnule, so
Surnud siina mahhamatta.

S. 133. Abraam kummardas se peä-
le selle Ma-Rahwa ette, ja tännas neid
wägga ja ütles: On se teie Mele pär-
rast, et ma omma Surnud omma Sil-
ma eest ärra mahhamattan, siis kuulge
mind, ja wõtke minno eest palluda E-
wronit, Soari Poega, et ta mulle an-
naks se Makpela-Ropa: mis ta Wäl-
ja otsas ja temma päralt on; täle Rah-
ha

ha pärast andko ta mulle sedda teie seas
Pärris. Hauaks.

S. 134. Sesamma Ewron ellas seäl
Hetti-Easte ehk Rahwa seas, ja kulis
Abraami sedda räkivad; warsti tousis
ta ülles ja ütles Abraamile Hetti-Easte
kuuldes ja keikide ees, kes temma Lin-
na-Wärrawast sisse läksid: Ei mitte
menda, mo Issand, waid kule, mis
ma ütlen: Se Wälja annan ma sulle,
ja se Kobas, mis seäl sees on, annan
ma sulle; keige omma Rahwa Easte
Silma ees annan ehk finkim ma sedda
sulle; matta agga seina omma Sur-
nud!

S. 135. Abraam kummardas jälle kei-
ge selle Ma-Rahwa ette ja Ewroni ette,
ja ütles temmale keikide kuuldes: Olled
sa sesuggune mo wasto, et sa keik se
Ma-Tük tahhad ärraanda siis kule
mind; Ma annan Rahha se, Wälja eest;

wõtta sedda minno Ræst, siis tahhan
ma omma Surno seäna matta. Ewron
wastab Abraamile: se Ma maksaks ehk
üks nellisadda Hõbbe = Seelit, agga
mis se on minno ja sinno wahhel (sest
nemmad ollid mollemad rikkad); matta
agga omma Surnud! Mi pea kui A-
braam kulis Ewroni Sanna, mis se
Ma = Tuf piddi maksma, ehk wäart ol-
lema, siis ta wagis (nenda kui se Pruug
sits olli) Ewroni Rätte se Rahha, mis
ta Hetti = Laste kuuldes olli nimmetand.

S. 136. Nenda Ewroni Wäli, ja se
Kobas seäl sees, ja keik Puud, mis seäl
Wäjal, ja keik, mis temma Rajas üm-
ber ja ümber olli, se sai Abraami Rätte
Parris-Maaks, Hetti. Rahwa nähhes,
keikide ees. Siis mattis Abraam omma
Maene Sara mahha, ja seadis sedda Ko-
bast Matpela. Wäjal ennesele Parris-
Hau-

Hauaks ehk Matmisse-Palgaks. Muud
Parris-Maad ei noudnud temma siin
Ma peäl, waid keige mu Asjade polest
olli temma kui Wõbras ja Majalinne
(S. 131.), ja ellas Telgide sees, et ta ik-
ka walmis wois olla, ühhest Kohhast
teise miina, sedda möda, kui Jummal
tedda käsks (S. 80.).

S. 137. Siin jures tulles se weel ärra-
felletada, mis üks Koop ehk Kobas
on? Kanaani Maal ja selle Rajade peäl
olli paljo furi ja kõrgeid Mäggesid, ja
nende Mäggede sees ni hästi kui majal,
leitas se weel tännapäaw sured Ma- allu-
sed Huud (S. 102.), mis muist Inni-
meste Rättega tehtud, muist Jummalast
seddawisi lodud on; monned on wäbbe-
mad, monned jälle sured ja lajad, ja
mitmes Jäus järrestikko, kui ühe sure
Ellamisse, Hone Toad ja Kambrid,
nenda et monne sees Hulgal Rahwal ol-
lets

lefs Rumi elada: Peält on nemmad
ennamiste Finni, ja seest pimmedad, ja
ühhest ehk teisest Rohhast lähheb kõrvast
Auk sisse, kust Innimenne mõib sisse
minna ehk puggeda, diete kui ühhed mü-
ritud Keldrid. Misugguse sisse Sara sai
maetud.

S. 138. Kui Abraam nüüd ikka wan-
nemaks läks, ja Jummal tedda teiki-
piddi olli õnnistand; temma ka ehk om-
ma Surma Tund arwas liggi jõudwa,
sils ütles ta omma ühhe Sullasele, kes
keigewannem ta Perres olli, ja keige A-
braami Barrandusse ülle wallitses; ta
piddi temmale wanduma, Jehowa selle
Taewa- ja Ma- Jummalala jures, et ta
temma Poja Isakile mitte ei võttaks
Maest neist Kanaani- Rahwa Tütar-
dest, kelle seas Abraam ellas; waid ta
ütles: Sa pead minno Issa- Male ja
min-

minno Suggulaste Selti jure minnema
ja seält mo Poja Isakile Maest wõt-
ma.

S. 139. Abraamil olli kaks Wenda
olnud, Naor ja Haran (S. 79.). Ha-
ran olli kotti Issa ja olli Kaldea- Male,
omma Sündimisse. Male, ärrasurnud,
enne kui Abraam ja Lot seält hakkasid
emale minnema (S. 81.); se teise Wen-
na Naorile olli temma Maene Miska
kähheksa Poega ilmale tonud; ühhe
nimme nende seast olli Peruel. Need
teik elasid Mesopotamia. Maal, se olli
Kanaani- Maast kaugele enamiste Poh-
ja ehk idda pool; senna piddi Abraami
keigetruim Sullane ehk Perre- üllewa-
taja, Elieser nimmi, minnema, Issa-
kile Maest toma, Abraami omma Sug-
gulastest.

S. 140. Suur Kartus tuli Elieseri
peäle se Asja jures selle polest, kas üks-

Ei Tüttarlaps temma Sanna peäle ni
Fauget Teed wöttaks tulla woðrale Ma-
le; agga Abraami Lotus Jummalala peä-
le olli kindel; ja ütles: Se Jehowa Tae-
wa Jummal, kes minnule on rākinud,
ja minno Suggule keif seddasinnast
Maad on tootand, kũl sesamma lākki-
tab omma Ingli sinno eli, et sa minno
Pojale seält saad Maest wõtta.

S. 141. Elieser wandus siis Abraami-
le selle Asja pārrast, ja lāks ārra sure
Andidega Mesopotamia. Male Maori-
Eiina. Kui Jummal tedda nũud senna
sai aitnud, ja Elieser omma Meeste ja
Kamelidega Eiina liggi sai Ohto Aeges,
sils ta jai ũhhe Wee. Raewo jure, om-
ma Lojusid hingama, ja pallus Sũd-
dames Jummalat, et ta sedda sadaks
seina temma wasto tullemā, kes tem-
ma Issanda Pojale piddi Maeseks sa-
ma.

S. 142.

S. 142. Jummal wõttis temma Val-
wed kuulda, nenda et enne kui ta weel
lõppes rākimast, siis ũks wāgga illusa
Māoga Tüttarlaps tulli Einnast wālja,
omma Ambriga seält Raewust Wet to-
ma. Elieser hakkas temmalt Wet pal-
luma, ja temma olli lahke ja walmis,
temmale Wet andma, ja keif ta Kam-
melid jota, ja ütles, omma Issa Ma-
ias Olga ja Weiste. Sõmaaega kũl ob-
lewa nende Kamelidele, ja ka Maad
Omajaks, ta piddi agga nende jure siis
se tullemā. Elieser panni sedda keif wāg-
ga immeks, ja ehmatas otse ārra se peä-
le; agga sedda rõõmsamaks lāks ta
Sũdda, kui ta teada sai, et sesamma
Tüttarlaps Abraami Wenna. Poja Pe-
tueli Tüttar olleks (S. 139.), Rebekka
nimmi.

S. 143. Nũud moistis Elieser, et se
Jummalast tulli: ta heitis filmili mah-

X 7

ha,

ha, tedda auustama, ja kitis ja tän-
nas sedda, kes tedda olli saatnud õige
See peäle, omma Issanda Abraami
Wendade Kotta. Elieser andis ka selle
Tütarlapsese warsti monned Ehted, ja
temma lüks ruttuste Linna, ja andis
sedda teada omma Wannematte Ma-
jas, ja näitas üles, mis Linna ja Eh-
ted ta olli sanud. Siis Rebekka Wend
Laban lüks wälja se hallika jure, ja üt-
les selle woõra Mehhele: Tulle sisse sin-
na Jehowa õnnistud meie jure; miks-
parrast seisad sa wäljas? Minna ollen
jo kodda walmistanud sulle, ja Asset ja
Rumi so Kameledele!

S. 144. Elieser lüks siis Linna sisse
Petueli Kotta: nemmad wõtsid Rõmoga
wasto tedda ja temma Mehhed ja Kam-
melid; ja Roga pandi temma ette. Ag-
ga temma ütles: Ei ma sõ enne mitte,
kui ma saan omiad Asjad ülesraki-
nud.

nud. Ja siis ütles ta neile, et ta olles
Abraami Sullane, kedda Jehowa wäg-
ga rohkesti õnnistand keigesugguste As-
jade ja Warrandusse polest, ja rakis
neil keik, miks parrast temma olli tul-
nud, ja mis temmale seäl Wee-Kaewo
jures olli sündinud. Laban ja Petuel
wastasiwad se peäle: Jehowast on se As-
si wäljatulnud, meie ei woi Sannagi sen-
na wasto lausuda, ei Kurja egga Head.
Ja nemmad tootasiwad Rebekkat Abraa-
mi Pojale Maeseks.

S. 145. Se peäle andis Elieser Re-
bekkale, ja ta Wennale, ja ta Emma-
le Anda ja kallid Asjad, ja temma ja
need Mehhed, kes ta kargas ollid, sõid
ja sõid, ja jäiwad senna Omajale. Tei-
sel Hommikul ütles Elieser: Saatke mind
nüüd jälle mo Issanda jure minnema!
Nemmad passusiwad tedda weel monned
Päwad senna jada, agga ta ütles: är-

ge wiwitage mind mitte, fesi Jehowa
on mo Teed korda saatnud; saatke mind
minnema, et ma omma Jhesanda jure
lähhen. Nemmad hüüdsid siis Rebek-
kat ja küsisid: Kas sa tahhad selle Meh-
hega miina? ja temma ütles: Jah,
ma tahhan miina! Se peäle saatsid
nemmad Rebekkat minnema, ja õnnis-
tasid tedda.

§. 146. Rebekka, ja temma Lüdru-
kud, mis temmale kasa anti istusid Kam-
melide Selga; nenda kui seäl Made-
sees se Pruug olli, et pikka Reiside peäl
Kammelidega käidi, mis paljo tuggewa-
mad on kandma, kui Hobbofed, ja san-
di Sõmaga aitawad. Seddawisi tul-
lid nemmad Elieseri Seltsis, senni kui
nemmad said Jsaaki jure, kes Kanaani-
Ma keigetaggumisses Otsas Loune pool
siis ellas. Jsaak juhtus Ohto - Ajal
Wälja peäl ollema, kui nemmad tullid,
ja

ja Elieser rälis seäl temmale keik, kuida
Jummal temma Teekäimist olli lastnud
korda miina. Ja Jsaak mis Rebek-
kat omma Emma Sara Telfi, ja wõt-
tis tedda ennesele Naeseks, ja armastas
tedda; ja nenda sai Jsaak trööstitud
pärast omma Emma Surma.

§. 147. Abraami Ello - Pääwad ja
Kammio kinnitas Jummal nenda, et
Abraami ennesele ka jälle Naese wõttis,
Retura nimmi, ja sesamma tõi tem-
male jarrastikko kuus Poega Jmmale
Algga keik suur Warrantus, mis Abraa-
mil olli, sai Jsaakile; nende teiste Las-
tele, mis temmal ollid, andis Abraam
Andisid seält kõrwast, ja satis neid weel
omma Ello - Pääwil omma Poja Jsaaki
jurest ärra, Pääwa - Tõusamispe pole Ho-
miko - Male, nenda kui ta enne sedda
Jsmaeliga olli teinud (§. 129.).

§. 148. Abraam surri se peäle ärra,
ja

fui ta jo ommaſt Meleſtgi kũl wanna olli
ja ellatand. Keik temma Ello-Põwad,
mis ta olli ellanud, ollid ühte kofko ſad-
da, ſeitſekümme ja wiis Aaſtad (§. 79.). Temma Pojad Iſaak ja Iſmael
maſſid tedda mahha ſenna Maſpela Ke-
paſſe, mis Abraam ſelle Heti-Mehhe
Ewroni Kääſt olli oſtnud (§. 135.), ja
kuhho Saragi olli maetud.

§. 149. Nenda ſe wagga Abraam hei-
tis ka Hinge. Ta olli omma Ello-Põa-
wil iſſe Jummalat auuſtand, ja kääſis
ja kinnitas ſedda ka omma Paſtele ja
keige omma Hulga Verrele (§. 90.); ta
olli ka püüdnud keikis Paikſus, kus ta
ial ellamas olli, teiſi Innimeſſigi, keſ
mõõraid Jummalaid teniſid, ſe õige ja
tõõſiſe Jummaia pole juhhatada, et
nemmad Jehowat ſedda Taewa ja Ma-
Jummalat (§. 138.) ükſi pliddid auuſta-
ma,

ma, nenda et temmaſt õõldakſe, et ta en-
namiste iggas Kohtas, kus temma Aſ-
ſet olli, Jehowale Altarid ehhitand, ja
Jehowa ſelle iggaweſſe Jummalat Nim-
me kulutanud (§. 130.).

§. 150. Mis ſuurt Rõmo ja Onniſ-
tuſt Jummal temmale ſe peäle on an-
nud, woime ſeſt moista, et eſſiti Jum-
mal iſſe parrast ſedda temma Poja Iſ-
ſaaki ette tedda kitis, ja ütles: Abraam
on mo Sanna kuulnud, ja on keik pid-
danud, mis ma tedda ollin kääſnud pid-
dada, keik minno Kääſud, ja mo Sead-
miſſed ja mo Kääſo-Oppetueſed. Ja
reiſeks õõldakſe pühhas Kirjas nendest,
keſ õnſaſte ſurrewad, et nende Hinged
pühhaſt Inglideſt wiakſe Abraami Sü-
leſſe: nenda nimmetakſe temma Auukſ
ſe Taewa-Rõmo ja Onniſtuſſe. Paik.
Oh, et ſiis iggaüks, keſ ſedda loeb ja
jäärrel arwab, nenda ka puakſ ellada,
ja

ja Jummalä Seadussed piddada, et
temma Hing wiimisel Tunnil saaks ka
widud se wagga Abraami Seltsi Tae-
wasse!

Kues Peatük.

Isaakist, Esawist ja Ja-
kobbist.

§. 151.

Isaak, Abraami Poeg, olli nelliküm-
mend Aastad wanna, kui ta Rebe-
ka ennesele Naeseks wöttis (§. 146.).
Temma olli ka kaua ilma Jhho. Sug-
guta, nenda kui enne sedda, temma Issa
Abraam (§. 105.): Isaak siis pallus
Jehomat wagga omma Naese eest, et
temmale Jhho Siggidust woiks tulla;
ja Jehoma wöttis ta Palwed kuulda,
ja

ja Rebekka sai Käima peäle. Agga täis
Kartust sai temma, kui need lapsed tei-
ne teist rõhhusid temma Jhhus, ja läks
Jehoma Käest küsima, mis se olleks?
Jehoma andis temmale sedda wastust:
Kaks Rahwast on so Jhhus ja peawad
sinnust lahuma, ja üks Rahwas peab
wäggewam ollema kui teine, ja surem
peab Wähhemat tenima. Mis Rebekka
neist Sannadest siis weel ei moistnud,
sedda sai temma pärrast nähha.

§. 152. Kui temma Pärwad täis said,
et ta piddi mahha sama, tõi temma ka-
sikud Pojad Ilmale. Se esimesse
Nimmi pandi Esaw ja telse Nimmi Ja-
kob. Kuuskümment Aastad olli Isaak
wanna, kui nemmad sündisid. Ja need
Lapsokessed kaswasid ülles, ja Esawist
sai tark Mees Liino-Ajamisse peäle ja
Põllo-Mees, agga Jakob ellas Telgi-
de sees, nenda kui ta Issa Isaak ja
Issa

Issa. Issa Abraam (S. 136.), ja olli
üks täieste wagga Mees Jummal ees.
Issaak armastas keigeennam Esawit, se-
pärast et ta temmale Metsa. Lindusid
satis, agga Rebekka armastas Jakob-
bit; ja se sai Esawile pärast sedda küt
Kahjuks, sest et Esaw ei moistnud om-
ma tullesma Ello. Usjo mitte paljo ette
armata.

S. 153. Sel Aial olli se Pruug, et
essimesel Poial suur Digus olli teiste
temma Wendade ees; se nimmetadi es-
simese Sündimisse. Digus. Esaw
olli omma Wenna eli Jlmale tulnud,
ja sepärast olli ie Digus temma pärast.
Agga se sündis, et ta üksford Wäljalt
tulli, ja olli ärrawässinud, ja temma
norem Wend Jakob keetis Leent. Siis
Esaw ütles temmale: Et anna mulle
rüpada sest punnasest, sest punna-
sest —. Jakob ütles: Mä mulle om-
ma

ma essimesse Sündimisse Digus! Esaw
wastas: Ma lähhen ommeti surrema,
mis mull siis sedda Digust tarwis. Ja-
kob ütles: Wañnu mulle se peäle! E-
saw olli ni lühikesse Mõttega ja wandus
temmale ja müüs nenda omma essimes-
se. Sündimisse. Digust Jakobile. Siis
(õöldakse) andis Jakob temmale Leiba
ja Leätsse. Leent, ja Esaw sõi ja jõi,
ja ei arwand sest middagi.

S. 154. Kanaani-Maal olli se peäle
jälle Mälg Leima polest, nenda kui enne
sedda üksford Abraami-Päiwil (S. 82.).
Ja Issaak läks keige omma Perrega
Wilisti. Rahwa Male Kunninga Abi-
meleki jure Kerarisse, kus Abraamgi
kaua Aego olli ellanud (S. 103.), ja se-
samma Kunningas Abraamiga suurt
Sõbrust olli piddanud. Issaak piddi
weel emale Loune pole minnema, agga
Jum.

Jummal näitas ennast temmale ja üt-
 les: ärra minne mitte Egiptusse. Male,
 waid ella kui wõdras siin Maal. Ja
 Jummal tootas ja uendas temmale
 needsammad Tootussed, mis ta Abraa-
 mile ni mittoford olli tootatud, et ta
 Suggu piddi sureks ja wäggewaks Rah-
 waks sama, ja Kanaani-Ma nende
 pärralt ollema, j. t. s. (S. 106. 112). Ja
 Issaak jäi Kerari ellama, ja Kunningas
 Abimelele andis Rasko keige omma Rah-
 wale, et sedda ilma Armota piddi är-
 rasurmatama, kes Issaakisest ehk temma
 Maesesse piddi putuma.

S. 155. Issaak wõttis ette, ja kül-
 was seäl Maal, mis temma, ja ta
 Issa Abraam enne mitte polnd teinud,
 sest et neil ühtegi jädawad Pärris Usset
 ei olnud, waid nemmad toitsid ennast
 omma Lojustest, ja ostsid Leiba. Ja
 Jum-

Jummal õnnistas temma Rätte Tõdd,
 nenda et Issaak sai saddawõrra jälle sest
 Külwist, mis ta olli külwanud. Men-
 da sai temma rikkaks, ja läks Pääw
 Päwalt rikkamaks, ja temmal olli Puda-
 do-Lojuste Hulka ja mu Weiste. Kar-
 ja, ilmaarmamatta, ja paljo Perret.
 Siis Wilisti-Rahwas hakkasid tedda
 kaetsema ja wihkama. Se essimenne
 Melehaigus, mis nemmad temmale teg-
 gid, olli se, et nemmad keik need kae-
 wud, mis temma Issa Abraami Sulla-
 sed seäl Maal ennemuiste ollid kaewa-
 nud Abraami Päiwil, kinnimatsid ja
 täitsid neid Mullaga, ja wimaks ütles
 Kunningas Abimelele isse selgeste Issaki-
 le: Minne meie jurest ärra, sest sa olled
 paljo wäggewamaks sanud kui meie.

S. 156. Issaak läks Kerari Siina ju-
 res siis pissut emale, ja löi ommad Tel-
 gid ülles ühte Orgo, kus hea Karja-
 Ma

Ma olli, ja jäi siina ellama. Ja need
Kaewud laskis ta keif jälle ülleskaewa-
da, mis temma Issa Abraami Päiwil
seäl ollid kaewatud: ja mis Wilisti-Ma
Rahwas parrast Abraami Surma ollid
finnimatnud. Peäle sedda kaewasid I-
saaki Sullased seäl Orgus ka ued Kaewud,
ja leidsiwad Bet. Agga Kera-
ri Siina Karjatsed riidlesid Issaaki Kar-
jastega, ja ütlesid: Se Wessi on meie
parrast. Issaaki Sullased kaewasid tei-
se Koha Kaewo, selle parrast riidles Ke-
rari-Rahwas ka; siis Issaak wöttis
ommad Telgid ülles, ja läks jälle ema-
le; seäl kaewasid temma Rahwas Kol-
mande Koha, ja selle Kaewo parrast ei
riidnud nemmad mitte. Siis Issaak üt-
les: Müüd on Jehowa meie jo laiemat
Kumt annud, meie woime siin Maal
kossuda.

S. 157. Parrast läks Issaak seält ülles
Beers

Beersabapole Kanaani-Male (S. 130), ja
Jehowa andis ennast temmale seälsam-
mas Osel nähha, ja ütles: ärra karda
ühtegi, sest minna ollen sinno jures ja
tahhan sind õnnistada minno Sullase
Abraami parrast! Issaak ehhitas senna
Altari, ja kulusas Jehowa Nimme (S.
149.), ja lõi seäl ommad Telgid ülles,
ja temma Sullased kaewasid Kaewo, ja
leidsiwad Bet.

S. 158. Kunningas Abimeleef kahhet-
ses sedda peagi, mis temma Maal I-
saakile olli liga tehtud; ta tuli Kerarist
senna temma jure omma Wäe. Pealik-
kudega, ja ütles Issaakile: Meie näme
diete, et Jehowa on sinnoga, ja et sinna
olled Jehowast õnnistud; separrast olgo
Wanne sinno ja meie wahhel, et sa meie
kurja ei te; selle peäle tahhame Seädust
sinnoga tehha —. Issaakil ei olnud Mou
ühhegile Kurja egga Liga tehha; ta tootas
sedda,

sedda, ja teggi nelle Jodud, ja teisel Homikul wandusid nemmad selle peäle teine teisele, ja Jsaak saatis neid ärra Rahhoga ennese jurest.

§. 159. Kui Jsaaki wannem Poeg Esaw olli nellikümmend aastad wanna, wõttis ta ennesel Maesi seälsammast Kanaani-Maalt, Hetti-Rahwa Tütardest (§. 138.), ja needsammad ollid omma pahha Wiside parrast Jsaakile ja Rebekale selgeks Melehaigusseks. Agga Rebekka, kes Jakobbit ennam armastas, kui Esawit, teadis omma terase Nou läbbi sedda raskestes kül Esawile kätte maksta, kui meie nüüd pea nähha same.

§. 160. Se sündis, kui Jsaak olli wannaks saand, ja temma Silmad segaseks jänud, et need ennam ei sellerand, siis kutsus ta Esawit, omma wannemat Poega, ja ütles: Wata mo Poeg, ma olen

ollen wannaks saand, ja ei tea mitte omma Surma Päwa; wõtta nüüd ommad Riistad, omma Noolte Sup ja omma Ammo, ja minne wälja, ja lasse mulle Metsa Linds (§. 152.), ja te mulle maggusat Roga, nenda kui mo Mele parrast on, ja to mulle, et ma sõön, ja et minno Hing sind õnnistab, enne kui ma surren. Esaw läks se Sanna peäle wälja, Lindsid lastma.

§. 161. Temma Emma Rebekka kulis teik mis Jsaak olli rākinud Esawile, ja läks, ja andis sedda teada omma kallima Pojale Jakobile, ja ütles temmale: Kule mo Poeg nüüd teiges Abias mo Sanna, nenda kui minna sind kassin! Minne Puddo-Pojuste jure, ja to mulle seält kaks head Talle, et ma neid walmistan so Jssale nifuoguseks Roaks, kui ta Mele parrast on, ja sa pead sedda omma

Jss

Jesale wima, et ta sööb, ja et ta sind
önnistab, enne kui ta sureb.

§. 162. Jakob ütles omma Emmale:
Wata, mo wend Esau on karwane
Mees ja minna ollen sille; ehk mo Jsa
mind wahhest Käega katsub, siis saab
temma sedda Pettust teada, ja minna
sadan ennese peäle Wandumist, ja ei
mitte Önnistust. Temma Emma üt-
les: Tulgo se minno peäle mo poeg, kui
sind ärrawännutakse; kule agga min-
no Sanna, ja to mulle need Talled.

§. 163. Jakob läks ja toi neid omma
Emma Kähte, ja Rebekka walmistas
neist, nisuggust Roga, kui ta teadis, se
wanna Jsaaki Mele pärrast olla.
Stis wöttis ta omma wannema Poja
Esawi kallimad Riided, mis temma ju-
res koddoo ollid, ja panni neid omma no-
rema Poja Jakobbi Selga, ja nende
Tal-

Talled. Nahhad seadis ja temma Kähte
ümber, ja temma Kaela ümber, kus Esau
karwane ja Jakob sille olli, ja satis tedda
se Roga-ja Leiwaga omma Jsa jure min-
nema.

§. 164. Jakob tuli sisse Jsaaki ju-
re, ja hüdis: Mo Jsa! Jsaak küs-
sis: kes sa ollid, mo Poeg? Jakob was-
tas omma Emma Öppetust möda: Min-
na ollen so essimenne Poeg Esau; ma
ollen reinud nenda, kui sa minnale ollid
rätinud; nüüd wõtta Kähte, istu mahha
ja sö minno Metsa Pinnust, et sinno
Sing mind wõtaks önnistada. Jsaak
panni immeks, kuidas temma sedda ni
usfinaste olli leidnud? Agga Jakob, kes
ükskord jo olli hakanud wälletama, teg-
gi sedda Pattro fenna kõrwa. et ta Jum-
mala Nimme kurjaste Suhho wöttis,
ja ütles: Jehowa, sinno Jummal on
sedda mo ette lastnud tulla.

§. 165.

§. 165. Iſaak ei woind ſedda weel us-
kuda; ta ütles: Et tulle liggi, mo Voeg,
et ma ſind Råega kaſſun kaſ ſinna ſe-
ſamma mo Voeg Eſaw olled, ehk mitte?
Jakob tulli liggi omma Iſſa jure, ja ta
kaſſus tedda Råega, ja leidis, et ta
karmane olli, kui Eſaw; ta ütles: Heäl
on Jakobbi Heäl, agga need kâed on
Eſawi Râed; ja nenda ei tunnud ta ted-
da mitte. Siiski ta kûſſis weel üks-
ford: olled ſinna ſeſamma mo Voeg E-
ſaw; ja temma waſtas: Minna ollen
ſe. Siis Iſaak kâſkis tedda ſedda Roga
enneſe ette tua, ja wöttis, ja ſdi, ja jdi,
ja mõtles, et ſe tõeste Eſaw olleks.

mo wend ſo. p p

on nattoke wiigaset

p p p p p p R

Iſaak ei woind
ſedda weel.